

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА МЕТОДИ РОЗВИТКУ

В.А. Кобеляцька¹, О.А. Ігнатюк²

¹ магістрант кафедри ППУСС ім. акад. І.А. Зязюна, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

*² професор кафедри ППУСС ім. акад. І.А. Зязюна, д.пед.н., НТУ «ХПІ», Харків, Україна
viktoriia16v@gmail.com; olgaignatyuk2016@gmail.com*

Творча компетентність у викладацькій діяльності є ключовим елементом успішного навчання та розвитку здобувачів. Педагоги, які проявляють креативність та інновації у своїй роботі, здатні не лише передавати знання, але й надихати та мотивувати здобувачів до саморозвитку та самовдосконалення. Такий підхід сприяє активному навчанню, розвитку критичного мислення та стимулює творчий потенціал кожного здобувача. Тому важливо підтримувати та розвивати творчу компетентність у педагогів, щоб вони могли створювати навчальне середовище, яке сприяє інноваціям та успіху здобувачів [1,2].

Актуальність теми полягає в тому, що в умовах швидких змін у суспільстві та технологіях, вища освіта потребує інноваційних підходів. Творча компетентність педагогів стає необхідною для адаптації навчальних програм до нових реалій і вимог ринку праці. Творчість педагогів сприяє створенню інноваційної атмосфери в закладі вищої освіти, що, в свою чергу, стимулює здобувачів до самостійної роботи та досліджень. В умовах глобалізації та конкуренції на ринку праці важливо не лише передати знання, але й навчити здобувачів бути гнучкими, адаптивними і здатними до інновацій. Таким чином, вивчення творчої компетентності педагогів вищої школи є надзвичайно актуальним для забезпечення якісної освіти, яка відповідає сучасним вимогам і викликам [1,2].

Під час написання дипломної роботи (у період вересень-жовтень 2024) було проведено сплановано та організовано проведення педагогічного дослідження питань щодо розвитку творчої компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти з числа магістрантів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» на базі Кременчуцького національного університету ім. Михайла Остроградського та НТУ «ХПІ». Учасникам педагогічного експерименту було запропоновано пройти анкетування щодо визначення розуміння та визначення розвитку творчої компетентності майбутніх викладачів вищої школи, яке допомогло отримати певну статистику. Так, 100% опитуваних погоджуються з тим, що тема розвитку творчої компетентності є актуальною у наш час.

На запитання «Як розвинута творча компетентність викладача впливає на процес навчання?» були отримані такі відповіді:

- Розвинута творча компетентність допомагає краще засвоювати матеріал через цікаву подачу інформації та заохочує здобувачів до навчання, надає мотивацію та розвиває критичне мислення.

- Розвинута творча компетентність викликає зацікавленість до предмета.

- Сучасні вимоги до викладача зумовлюють перегляд традиційних уявлень про зміст його підготовки, використання інноваційних технологій його професійного становлення. Не менш важливе значення при цьому приділяється складовим професійної підготовки, що мають забезпечити входження молодого викладача в освітній простір.

• На мою думку, розвинена творча компетентність викладача здебільшого впливає у крашу сторону на процес навчання, оскільки викладач буде мати більший арсенал підходів, методів для надання якісного процесу навчання. Таким чином здобувачі пройдуть шлях навчання швидше, простіше та отримають знання якісніші, ніж це був би стандартний підхід "за методичкою". Інколи добре розвинена творча компетентність викладача, може нашкодити здобувачам освіти, якщо здобувачі освіти не мають підґрунтя для здобуття нових знань.

За статистику, саме мотивація є найважливішим аспектом творчої компетентності, на другому місці ціннісні орієнтації, а вже потім – емоційний досвід. Про це свідчать наступні результати: у відповідях переважає мотивація (60% респондентів), друге місце посідає вибір ціннісних орієнтацій (30 % респондентів) та 10% респондентів віддали перевагу емоційному досвіду.

У відповідях на питання щодо наявності у себе розвинених характеристик творчої компетентності, майбутні викладачі віддали перевагу гнучкості мислення (1 місце-70% опитаних), критичне мислення, оригінальність та ризикованість відзначили 60% респондентів (2 місце), вміння працювати у команді (3 місце, 40% респондентів), емоційний інтелект (4 місце, відзначили 30% опитаних); інноваційність посіла 5 місце, їй віддали перевагу 20% опитаних.

При визначенні ступеня ефективності інтерактивних та творчих методів подачі інформації респондентами віддано перевагу саме проектній діяльності, рольовим іграм використанню відео та мультимедіа (вони набрали від 4 до 5). Тож, зазначені творчі методи на думку опитаних слід вважати як дуже ефективними.

Враховуючи відповіді учасників, можна сформулювати таке уявлення про творчу компетентність:

творча компетентність - це індивідуальний та оригінальний підхід, який здатен надихати інших. Це поєднання ідей, емпатії, адаптивності та креативного мислення.

Творчий викладач стає каталізатором успіху своїх здобувачів, адже його кругозір, самокритика та любов до справи сприяють розвитку творчих здібностей.

Підсумовуючи слід відзначити, що творча компетентність є сукупністю умінь, навичок та досвіду, які допомагають генерувати нові ідеї та знаходити шляхи вирішення проблем. Вона також включає здатність використовувати ці знання на практиці, що підтверджує важливість ціннісних орієнтирів, ширини світогляду та мотивації досягати кращих результатів.

Серед методів, які сприяють формуванню і вдосконаленню творчих здібностей педагогів визначено наступні:

По-перше, важливим методом є участь у професійних тренінгах та семінарах. Ці заходи дозволяють педагогам ознайомитися з новими технологіями, методиками та підходами в освіті, а також обмінюватися досвідом з колегами. Такі навчання стимулюють креативність, адже педагогам пропонуються різноманітні вправи, що розвивають їхнє мислення.

По-друге, використання методів проектного навчання є ефективним способом розвитку творчої компетентності. Педагоги можуть створювати власні проекти, які включають дослідження актуальних проблем у своїй галузі. Це не тільки сприяє глибшому розумінню предмета, але й дозволяє експериментувати з новими формами викладання.

Крім того, важливо впроваджувати елементи коучингу та менторства. Педагоги можуть працювати в парах або групах, підтримуючи один одного у процесі розробки нових навчальних програм чи методик. Це створює атмосферу співпраці та взаємодопомоги, що стимулює творчість.

Таким чином, творча компетентність - це комплексний підхід до розвитку особистості в умовах сучасного світу.